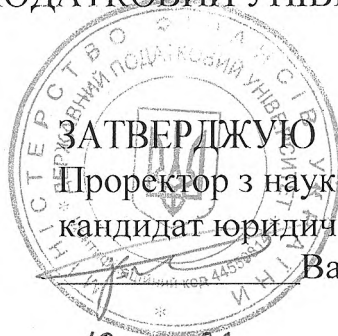

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з наукової роботи,
кандидат юридичних наук, доцент
Василь ЛУЦИК

«19» 02 2026 року

ПРОГРАМА

ДіР

на тему «Приватно-правове регулювання
відносин у сфері фізичної культури і спорту в
Україні»

кафедри цивільного права та процесу
(термін виконання 2026 – 2029 рр.)

Розглянуто і схвалено Вченою радою Державного податкового
університету, протокол № 10 від 08.02.2026 р.

Учений секретар
доцент

Олена БОЙКО-СЛОБОЖАН, к.ю.н.,

1. Актуальність ДіР. Одним із важливих державних пріоритетів багатьох розвинених країн світу є формування здорової, активної, патріотичної особистості і, відповідно, нації. Для реалізації цього важливого напрямку державної політики у багатьох країнах сформований сталий механізм фінансування спортивно-оздоровчих послуг. Проте важливо зауважити, що фінансування фізичної культури і спорту у багатьох країнах не залежить від державного і місцевого бюджетів. Так, у США «відповідальність за підтримку «спорту для всіх» в США покладено в основному на «спортивні ради» (комісії), які діють як приватні (недержавні), неприбуткові організації та підтримують масовий спорт у різних формах» [1, с.145]. Також до фінансування спортивно-оздоровчих послуг долучаються спонсори або фізичні особи. Незважаючи на зазначене, дитячий спорт є масовим явищем у спорті США, при кожній школі створюються спортивні команди з різних видів спорту, здебільшого це командні види спорту. Є види спорту, якими можуть займатися виключно діти з заможних родин чи таких, які можуть знайти собі спонсора, як от яхтинг чи кінний спорт. Родина з середнім достатком може відправити дитину на гімнастику, ковзани чи хокей. Щодо країн ЄС варто зауважити, що відповідно до обраної моделі організації механізму надання спортивно-оздоровчих послуг виокремлюють дві групи країн, що різняться між собою залежно від участі держави у фінансуванні і управлінні спортивною галуззю. Перша група країн – ті, які мають на федеральному рівні самостійний спеціалізований орган державного управління спортом. До них належать: Франція, Великобританія, Люксембург, Португалія, Угорщина. Національні Олімпійські комітети з розвитку спорту вищих досягнень відіграють, як правило, другорядну роль, у розвитку масового спорту практично взагалі участі не беруть. Другу групу країн складають ті, які не мають самостійного спеціалізованого органу державного управління у сфері спорту. Державною структурою в таких країнах є департамент, управління тощо, у межах того чи іншого міністерства (в Австрії це – Міністерство освіти, мистецтва і спорту, в Німеччині – Міністерство внутрішніх справ). Відповідно фінансування напрямку «спорту для всіх» є комбінованим із переважною більшістю залучень коштів з місцевих бюджетів і фізичних осіб – отримувачів спортивно-оздоровчих послуг. Підтримується меценатська діяльність через запровадження системи преференцій, у тому числі і податкових.

Щодо нашої країни популяризація спортивно-оздоровчих послуг ще до збройного нападу РФ на нашу країну вона була вкрай низькою через недостатньою кількістю спортивних споруд та місць для заняття фізичною культурою, зокрема облаштованих для осіб з інвалідністю, що було пов'язано з обмеженим фінансуванням будівництва об'єктів з державного та місцевих бюджетів, низьким рівнем суспільного попиту на будівництво сучасної спортивної інфраструктури територіальними громадами, недостатньою кількістю об'єктів спортивної інфраструктури, що відповідали б міжнародним стандартам для проведення офіційних міжнародних та всеукраїнських спортивних змагань тощо. Також через низькі стандарти оплати праці фахівців, розбалансовану систему підготовки

---

¹ Дубінська З.П. Особливості регулювання правовідносин у сфері спорту в Україні: теоретико-правовий підхід. ...дис. доктора філософії за спеціальністю 081 «Право». Львів. Львівський державний університет внутрішніх справ. 2021. 220 с.

кадрів, застарілу систему атестації тренерів спортивна галузь втратила кваліфіковані кадри. Наразі має місце «кадровий голод» фахівців у сфері фізичної культури і спорту. Ще одним із чинників обмеженого доступу до спортивно-оздоровчих послуг є високі показники бідності населення. Наразі за підрахунками фахівців Світового банку унаслідок війни, корупції, країна повернулась на рівень бідності 2001 року, втративши 20 років [2, с. 149]. З огляду на зазначене вище оплатити спортивно-оздоровчі послуги може дозволити собі невелика кількість осіб.

За час запровадження воєнного стану на доступ до спортивно-оздоровчих послуг, окрім наведених вище чинників, вплинула і пошкодження та руйнація спортивної інфраструктури, загибель, виїзд за кордон великої кількості фахівців, фінансування галузі за остаточним принципом і надзвичайно мінімальне. Незважаючи на окремі спроби підтримки галузі через меценатство (прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо меценатської діяльності у сфері фізичної культури і спорту» [5]) суттєвих змін у механізмі доступу до спортивно-оздоровчих послуг не відбулось.

Наразі чинне законодавство у сфері фізичної культури і спорту є доволі недосконалим, оскільки має достатньо правових прогалин, колізій, немає ряду ратифікованих міжнародних нормативно-правових актів, які потрібні для забезпечення якісного функціонування правовідносин у сфері фізичної культури і спорту. Відсутній злагоджений та продуктивний механізм співпраці між сторонами спортивних правовідносин, зокрема між державою, місцевим самоврядуванням, об'єднаними територіальними громадами, федераціями з видів спорту, клубами, спортивними школами, спонсорами, організаторами спортивної роботи в сфері освіти та інше. У результаті маємо невтішні результати наших спортсменів, низьку якість життя нації; федерації з видів спорту не мають достатніх повноважень та ресурсів для забезпечення своєї діяльності, меценати та спонсори невмотивовані певними преференціями, керівники спортивних споруд не можуть забезпечити утримання спортивних об'єктів у належному стані, тренери та спортсмени отримують мізерні заробітну плату та гонорари, вболівальники не мають можливості отримати якісні спортивні видовища, батьки скаржаться на безкінечні «грошові допомоги» на розвиток спорту.

Зважаючи на зазначене, спортивна система України застаріла й не відповідає сучасним викликам та потребам суспільства, і тому потребує радикальних змін. Сьогодні надзвичайно низький відсоток українців залучено до занять фізичної культури і спортом. На кожні 100 тисяч населення в Україні припадає спортивних залів у 2–3 рази менше, ніж у розвинених державах світу, басейнів – у 30 разів менше. Понад 80% спортивних майданчиків не відповідають сучасним вимогам [3, с.67]. Одним із напрямів для формування здорової нації є залучення людей до масового спорту. Нажаль, маємо сумну статистику у сфері масового спорту, відтак за останніми даними Міністерства молоді та спорту України, лише 17,5%

---

² Чеховська І.В. Аналіз і детермінанти медичної бідності. *Ірпінський юридичний часопис*. 2025. Вип. 1 (18). С. 149-164.

³ Поташній Ю. Законодавчі амбіції спорту: *Віче*.2009.№4. с. 66-67.

українців займається спортом та різними видами рухової активності, з них дітей віком 6-18 років близько 7 %. Для порівняння, у Європі середній показник фізичної активності населення становить 40%, у Фінляндії, зокрема, 69%. Разом з тим, усвідомлення того, що малоактивний спосіб життя приведе до низки негативних наслідків, як зниження тривалості життя та працездатності, поганого самопочуття, хронічної втоми тощо.

Підсумовуючи слід зазначити, що потреба в спортивно-оздоровчих послугах зростає, проте можливості доступу до їх отримання у переважній кількості громадян суттєво обмежені через низку суб'єктивних і об'єктивних чинників. Вважаємо, що, оскільки держава у ч. 4 ст. 49 Конституції України окреслила свої зобов'язання щодо розвитку сфери фізичної культури і спорту – відповідно має взяти на себе обов'язки щодо реформування цієї сфери в цілому і сформувати дієвий механізм доступу до спортивно-оздоровчих послуг для своїх громадян. У зв'язку з цим актуальним видається дослідження приватно-правових основ регулювання фізичної культури і спорту.

Підстава для виконання ДіР. Початок реформування спортивної сфери України [⁴], створення робочої групи «Спортивне право України» при Інституті держави і права імені В.М. Корецького НАН України до складу якої увійшла Чеховська І.В., д.ю.н., професор кафедри цивільного права та процесу [⁵], підготовка на базі здобувачів першого (бакалавського) рівня вищої освіти спеціальності А 7 Фізична культура і спорт освітньо-професійної програми «Фізична культура і спорт: тренер з виду спорту», де серед навчальних дисциплін викладається навчальна дисципліна «Правові основи фізичної культури і спорту». Також на цьому факультеті здійснюється підготовка здобувачів другого - (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності А 7 Фізична культура і спорт освітньо-професійної програми «Фізична культура і спорт», де серед навчальних дисциплін викладається навчальна дисципліна «Спортивне право». Удосконалення змісту навчальних дисциплін для підготовки здобувачів другого - (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності Д 8 «Право» освітньо-професійні програми: «Охорона та захист цивільних прав»: «Актуальні проблеми приватного права», «Договірне право», «Складання цивільно-правових документів».

2. Мета ДіР: на основі комплексного дослідження наукових джерел та розробок, вітчизняного і зарубіжного досвіду, у взаємозв'язку із основними напрямками розвитку національної правової системи у аспекті євроінтеграційних процесів – визначення основних засад та напрямків приватно-правового регулювання відносин у сфері фізичною культури і спорту в Україні.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких завдань:

- розкрити методологічні засади дослідження проблем приватно-правового регулювання фізичною культурою і спортом;
- уточнити роль і місце суб'єктів та об'єктів приватно-правових

⁴ Невідкладні заходи для запуску реформи спортивної сфери України. Аналітична записка з експертними рекомендаціями від 28.04.2025 р. URL: <https://mms.gov.ua/storage/app/sites/16/reforma-sportu/ekspertna-rada/list/list-ekspertnarada.pdf>

⁵ Лист ДПУ від 04.12.2025 р. № 331/01-23

відносин у сфері фізичної культури і спорту;

- узагальнити національний, міжнародний та іноземний досвід еволюції приватно-правового регулювання фізичною культурою і спортом;

- визначити особливості діджиталізації сфери фізичної культури і спорту;

- здійснити аналіз правового регулювання трудових відносин спортсменів, тренерів, суддів та інших фахівців в галузі фізичної культури і спорту;

- виокремити недоліки соціального захисту спортсменів, тренерів, суддів та інших фахівців в галузі фізичної культури і спорту;

- виокремити недоліки правового захисту права інтелектуальної власності у сфері фізичної культури і спорту;

- проаналізувати договірні форми захисту у сфері фізичної культури і спорту;

- виокремити самозахист як форму захисту прав суб'єктів приватно-правових відносин у сфері фізичної культури і спорту;

- визначити перспективи розвитку неюрисдикційних форм захисту прав суб'єктів приватно-правових відносин у сфері фізичної культури і спорту, їх переваги і недоліки;

- проаналізувати юрисдикційні форми та судову практику із захисту прав суб'єктів приватно-правових відносин у сфері фізичної культури і спорту, визначити їх переваги і недоліки;

- виокремити позитивний зарубіжний досвід регулювання приватно-правових відносин у сфері фізичної культури і спорту;

- розробка пропозицій щодо удосконалення приватно-правового регулювання відносин у сфері фізичної культури і спорту.

3. Кінцевий науковий продукт ДіР.

За результатами виконання ДіР необхідно розробити:

1. Остаточний звіт з ДіР;

2. Пропозиції щодо удосконалення приватно-правового регулювання відносин у сфері фізичної культури і спорту;

3. Колективну монографію (робоча назва) «Приватно-правові відносини у сфері фізичної культури і спорту в Україні».

4. Термін виконання ДіР: 01.03.2026 – 31.12.2029 роки

5. Етапи ДіР і терміни їх виконання

№ етапу	Термін виконання	Назва етапу	Очікувані результати етапу, звітна документація	Виконавці етапу
1	2	3	4	5
1	2026-2027 р.р.	Методологічні засади дослідження проблем приватно-	Підготовка тез, наукових статей, підбір емпіричної	Чеховська І.В.

		правового регулювання фізичної культури і спорту	бази, аналіз наукової літератури	
2	2026-2027 р.р.	Суб'єкти та об'єкти приватно-правових відносин у сфері фізичної культури і спорту	Підготовка тез, наукових статей, підбір емпіричної бази, аналіз наукової літератури	Чеховська І.В.
3	2026-2027 р.р.	Генезис розвитку приватно-правових відносин у сфері фізичної культури і спорту	Підготовка тез, наукових статей, підбір емпіричної бази, аналіз наукової літератури	Мілевська А.О.
4	2026-2027 р.р.	Міжнародний та іноземний досвід еволюції приватно-правового регулювання фізичної культури і спорту	Підготовка тез, наукових статей, підбір емпіричної бази, аналіз наукової літератури	Білянська Н.В.
5	2026-2027 р.р.	Діджиталізація сфери фізичної культури і спорту	Підготовка тез, наукових статей, підбір емпіричної бази, аналіз наукової літератури	Новицька Н.Б.
5	2026-2027 р.р.	«Спортивне право»	Підготовка навчального посібника у співавторстві	Чеховська І.В. (у співавторстві)
6	2027-2028 р.р.	Правове регулювання трудових відносин спортсменів, тренерів, суддів та інших фахівців у галузі фізичної культури і спорту		Менів Л.Д.
7	2027-2028 р.р.	Соціальний захист спортсменів, тренерів, суддів та інших фахівців у галузі фізичної культури і спорту		Менів Л.Д.
8	2027-2028 р.р.	Захист права інтелектуальної власності у сфері фізичної культури і спорту		Миколаєць В.А.
9	2027-2028 р.р.	Договірні відносини у сфері фізичної культури і спорту		Лаговська І.В., Чеховська І.В.

10	2027-2028 р.р.	Розвиток самозахисту як форми захисту прав суб'єктів приватно-правових відносин у сфері фізичної культури і спорту		Білоус Т.Й.
11	2027-2028 р.р.	Врегулювання конфліктів у сфері фізичної культури і спорту неюрисдикційними способами захисту		Котович І.О.
12	2027-2028 р.р.	Врегулювання конфліктів у сфері фізичної культури і спорту юрисдикційними способами захисту. Судова практика		Самілик Л.О.
13	2027-2028 р.р.	Інституції міжнародного олімпійського права та зарубіжний досвід регулювання приватно-правових відносин у сфері фізичної культури і спорту		Самілик Л.О., Чеховська І.В.
14	2028-2029 р.р.	Монографія «Приватно-правові відносини у сфері фізичної культури і спорту в Україні» (робоча назва)	Підготовка монографії	Виконавці ДіР
15	2028-2029 р.р.	Пропозиції щодо удосконалення приватно-правового регулювання відносин у сфері фізичної культури і спорту	Пропозиції щодо удосконалення приватно-правового регулювання відносин у сфері фізичної культури і спорту	Виконавці ДіР
16	2028-2029 р.р.	Звіт ДіР	Підготовка звіту ДіР	Виконавці ДіР

6. Очікувані результати та порядок реалізації (впровадження) результатів ДіР.

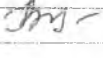

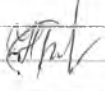

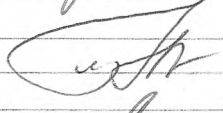
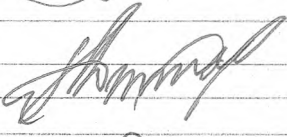
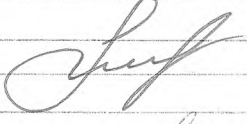
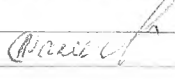

Шляхи реалізації ДіР:

- у науковій сфері (розробка та друк колективної монографії (робоча назва) «Приватно-правові відносини у сфері фізичної культури і спорту в Україні»; проведення запланованих тематичних конференцій, круглих столів, друк наукових статей, проведення дисертаційних досліджень);

- у навчально-методичній сфері (співавторство навчального посібника «Спортивне право», розробка навчально-методичних комплексів, робочих програм навчальних дисциплін «Спортивне право», «Правові основи фізичної культури і спорту», фондових лекцій, методичних рекомендацій до проведення навчальних занять з навчальних дисциплін кафедри);

- у правозастосовній сфері (пропозиції щодо вдосконалення нормативно-правових актів, у тому числі в сфері участі Міністерства молоді і спорту України, його територіальних підрозділів у приватних правовідносинах).

ПЕРЕЛІК ВИКОНАВЦІВ

Керівник ДіР: професор кафедри цивільного права та процесу, д. ю. н., професор	Підпис: «__» _____ 2026	Чеховська І.В.
Відповідальний виконавець: професор кафедри цивільного права та процесу, д. ю. н., професор	Підпис: «__» _____ 2026	Чеховська І.В.
Виконавці:		
завідувач кафедри цивільного права та процесу, к.ю.н., професор	Підпис: «__» _____ 2026	Білянська Н.В.
професор кафедри цивільного права та процесу, д.ю.н., професор	Підпис: «__» _____ 2026	Новицька Н.Б.
завідувач кафедри правничої лінгвістики, д.ю.н., доцент	Підпис: «__» _____ 2026	Миколаєць В.А.
доцент кафедри цивільного права та процесу, к.ю.н., доцент	Підпис: «__» _____ 2026	Білоус Т.Й.
доцент кафедри цивільного права та процесу, к.ю.н., доцент	Підпис: «__» _____ 2026	Лаговська Н.В.
доцент кафедри цивільного права та процесу, к.ю.н., доцент	Підпис: «__» _____ 2026	Менів Л.Д.
доцент кафедри цивільного права та процесу, к.ю.н., доцент	Підпис: «__» _____ 2026	Мілевська А.О.
доцент кафедри цивільного права та процесу, к.ю.н., доцент	Підпис: «__» _____ 2026	Самілик Л.О.
доцент кафедри цивільного права та процесу, к.ю.н.	Підпис: «__» _____ 2026	Котович І.О.

Керівник ДіР:
професор кафедри
цивільного права та процесу,
д. ю. н., професор _____

Ірина ЧЕХОВСЬКА